

ÎMPREUNĂ CU DUMNEZEU

CONFERINȚE DESPRE RETRAGERE

Anthony de Mello

Traducere:

Anca Zaharia

EDITURA MIX
CRISTIAN 2019

Cărțile părintelui Anthony de Mello au fost scrise într-un context multireligios pentru a oferi ajutor credincioșilor altor religii, agnosticilor și ateilor în căutățile lor spirituale, și nu au fost create de autor drept manuale de instruire pentru catolicii credincioși în doctrina sau dogma creștină.

CONȚINUT

Introducere.....	ix
1 Primirea Sfântului Duh.....	1
2 Retragera apostolului	15
3 Îndrumări pentru începerea unei retrageri	39
4 Cum să vă rugați	63
5 Legile rugăciunii	87
6 Rugăciunea de cerere și legile sale.....	117
7 Mai multe „legi” ale rugăciunii.....	133
8 Rugăciunea lui Iisus	145
9 Rugăciunea comună.....	179
10 Căința	205
11 Pericolele căinței	221
12 Aspectul social al păcatului	243
13 Metoda benedictină de rugăciune	255
14 Împărăția lui Hristos	265
15 A cunoaște, a iubi și a urma pe Hristos	277
16 Meditație asupra vieții lui Hristos	299
Anexă: Recomandări pentru rugăciune.....	317

INTRODUCERE

Cei care l-au cunoscut pe Tony de Mello de-a lungul vieții sale, cunosc și încă își amintesc că preoția lui a trecut prin câteva stadii distincte ce au corespuns, în parte, nevoilor oamenilor pe care el i-a servit, dar și cerințelor dezvoltării lui interioare. În exterior a fost vizibil, succesiv, conducătorul spiritual, terapeutul, gurul; în cerc restrâns, un prieten apropiat vorbea despre „progresul valorilor de la sfințenie la libertate, prin intermediul iubirii”.

Evident, aceste valori nu se exclud reciproc; nici aceste stadii nu au fost compartimentate. Nu doar că a existat continuitate, ci și o anume unitate în rolurile diverse pe care și le-a asumat. De fapt, s-ar putea spune că el a fost, în primul și-n ultimul rând, un conducător spiritual în marea tradiție creștină. În plus, s-ar putea adăuga că motivul suprem pentru care a rămas atât de popular până

la sfârșit este acela că nu și-a negat începuturile și mereu s-a prezentat ca un ghid incomparabil pentru un contact mai apropiat cu Dumnezeu.

Și astfel ajungem la această publicație postumă: o transcriere a conferințelor sale despre retragere, pe care el însuși le-a editat cu grijă, dar pe care nu le-a publicat. Nu există o explicație pentru faptul că nu le-a distribuit și altora, nu știm nici ce părere ar avea despre această publicare. Faptul incontestabil este că mulți oameni, de toate felurile, vor fi foarte fericiți să aibă aceste notițe.

Textul este reprodus exact așa cum l-a lăsat Tony; doar i s-a pus un titlu, au fost corectate câteva scăpări – deși au existat sugestii privind o revizuire. Stilul este cumva de modă veche, conținutul nu este per total post-sinodal, limbajul e destul de sexist. Acest ultim minus, azi privit ca impardonabil, ar putea fi scuzat pentru că, inițial, el se adresa iezuiților. Dar abia de există vreo referire la Exercițiile Spirituale Ignațiene, care au fost probabil discutate în interviuri private. Subiectul discuțiilor poate fi rezumat în clasicele Trei Principii Fundamentale: rugăciune, penitență și iubirea pentru Hristos. Stilul este tipic pentru Tony: plin de forță.

Așa a fost el mereu: fără să se impună, dar invitând irezistibil la împărtășirea experienței lui. În ultimele clipe dinaintea morții, nu ne e clar ce a experimentat, iar încercările lui de a articula aceasta nu au fost prea convingătoare. Dar a rămas mereu același Tony, astfel că această carte este un fel de întoarcere acasă. Și este perfect sincronizată cu Jubileul Ignațian, ce comemorează nașterea lui Ignatius de Loyola din 1491, îndeplinind așadar misiunea iezuiților și prietenilor lor din întreaga lume de a conduce lumea mai profund în moștenirea spirituală a sfântului.

Cu această ocazie, Tony de Mello transmite prin conferințele sale despre retragere un mesaj pe care-l găsim exprimat, de asemenea, într-o predică pe care a ținut-o mult mai târziu, pe 31 iulie 1983: „Trebuie să ne ancorăm bine rădăcinile în Dumnezeu dacă vrem să rămânem în acord cu spiritul creator interior, dacă vrem să avem puterea de a iubi și de a fi loiali acestei Biserici care uneori ni se va opune și nu ne va arăta înțelegere. Doar cel contemplativ poate face asta. Doar el va ști să combine loialitatea și supunerea cu creativitatea și confruntarea. Mă rog la această Liturghie ca Dumnezeu și Istoria să

nu ne găsească râvnind. Mă rog ca Sfântul Ignatius să aibă motive să fie mândru de noi...”

Parmananda R. Divarkar, Ordinul Iezuit
Bombay, 2 iunie 1990

PRIMIREA SFÂNTULUI DUH

Vreau să poziționez această retragere în contextul Bisericii și al lumii de astăzi. Ne-am adunat aici pentru o perioadă de tăcere, rugăciune și retragere într-o vreme când Biserica e în criză și lumea are nevoie disperată de pace, dezvoltare și dreptate. Nu am putea fi pe drept acuzați de fugă de realitate? Ne putem permite luxul unei retrageri de 8 zile când casa este în flăcări și fiecare mână de ajutor disponibilă e necesară pentru a stinge focul?

Fugim de realitate?

Vreau să continui cu această comparație. Casa arde într-adevăr. Dar mulți dintre noi, în mod tragic, n-au nicio motivație de a stinge focul; mai degrabă ne-am ține ocupați cu micile noastre lumi și micile noastre vieți. Mulți dintre noi sunt prea orbiți ca

să vadă focul măcar – observăm doar ceea ce ne satisface. Și chiar presupunând că suntem înzestrați cu motivație și simț al văzului, la câți dintre noi nu le lipsește forța de a lupta perseverent cu focul? La câți dintre noi nu le lipsește înțelepciunea și reflecția pentru a găsi cele mai bune și mai rapide mijloace pentru a stinge focul? Și apoi mai avem și atât de mult egoism care stă în calea îndeplinirii sarcinii – un egoism care ne face să ne punem piedici unii altora chiar și atunci când intențiile ne sunt bune.

Retragerea în sine chiar pare ca un lux și o fugă de realitate. Dar este genul de lux pe care și-l permite un general care se retrage din prima linie de luptă pentru a-și acorda timp să reflecteze și să se prezinte cu un plan de bătălie mult mai eficient. Este acel tip de fugă de realitate care ne va întări motivația, ne va deschide inimile, ne va ascuți vederea, ne va da energie să ne avântăm cu inima și mai deschisă în sarcinile pe care Dumnezeu ni le-a împărțit în lume. Dag Hammarsjold, misticul care a devenit secretarul general al ONU, avea atât de multă dreptate când a scris în jurnalul său: „În era noastră, calea spre sfințenie trece în mod obligatoriu prin lumea de acțiune.” Contemplăm și ne rugăm să ne re-creăm

și să ACȚIONĂM mai energic și mai eficient întru gloria lui Dumnezeu și beneficiul lumii.

Cea mai mare nevoie a Bisericii

Biserica trece printr-o perioadă de haos și criză. Acesta *nu* e neapărat un lucru rău. Criza este provocarea de a crește. Haosul precedă creația – presupunând, și aceasta e o mare condiție, ca spiritul lui Dumnezeu să vegheze asupra lui.

Cea mai mare nevoie a Bisericii de azi nu e o nouă legislație, nici o nouă teologie, o nouă structură, noi liturghii – toate acestea, dar fără Duhul Sfânt, sunt ca un trup mort, fără suflet. Avem nevoie disperată de cineva care să ne ia inimile de piatră și să ne dea în loc altele de carne; avem nevoie de o infuzie proaspătă de entuziasm și inspirație și curaj și forță spirituală. Trebuie să perseverăm în misiunea noastră, fără descurajare sau cinism, cu credință nouă în viitor și în oamenii pentru care lucrăm. Cu alte cuvinte, avem nevoie de o nouă revărsare a Sfântului Duh asupra noastră.

Să explic asta mai clar: avem nevoie de oameni încărcăți de Duh Sfânt. Acesta lucrează

prin oameni. Mântuirea vine prin oameni. „Era un om trimis de Dumnezeu, al cărui nume era Ioan”, citim în ajunul sosirii lui Hristos. Un om, nu un plan, nu un proiect, nu un mesaj. „Ni s-a născut un copil, ni s-a dat un fiu” – Dumnezeu ne-a salvat nu cu un „plan de salvare”, ci printr-un om, Iisus Hristos, un om cu Duh Sfânt puternic... Duhul Sfânt nu se pogoară asupra clădirilor, ci asupra oamenilor; pe oameni îi miruiește, nu planurile; circulă prin inimile și sufletele oamenilor, nu prin cele mai noi mașinării.

Așa că a spune că Biserica are nevoie disperată de o infuzie proaspătă de Duh Sfânt înseamnă să spunem că are nevoie de o întreagă armată de oameni plini de duh. De asta ne-am adunat în acest loc de retragere. Am venit aici cu speranța de a deveni oameni plini de duh. Ne-am retras cu atitudinea și așteptarea în care s-au retras apostolii la întâlnirea dinaintea Rusaliilor.

Cum să avem Duhul Sfânt

Nimic nu e mai sigur decât asta: nu putem avea Duhul Sfânt prin efortul făcut de unul singur. Nu

poate fi „câștigat”. Nu putem *face* absolut nimic ca să-l primim. Este un dar pur al Tatălui.

Problema pe care o avem este aceeași pe care au avut-o și apostolii. Și ei, ca și noi, aveau nevoie de Duh Sfânt pentru apostolat. Iisus i-a îndrumat cum să primească Duhul Sfânt. El a spus: „Trebuie să *așteptați* să se împlinească promisiunea Tatălui, despre care m-ați auzit vorbind; Ioan, după cum știți, a botezat cu apă, dar voi veți fi botezați cu Duh Sfânt și, în câteva zile de acum... veți *primi putere* când Duhul Sfânt se va pogori asupra voastră; veți duce mărturie despre Mine în Ierusalim, în Iudeea și Samaria și până la capătul pământului”.

Iisus a spus AȘTEPTAȚI. Nu poți face să apară Duhul Sfânt. Poți doar să *aștepti* ca el să vină. Și asta e ceva ce sărmana noastră natură umană găsește dificil de făcut în lumea modernă. Nu putem aștepta. Nu putem sta locului. Suntem prea neliniștiți, prea nerăbdători. Trebuie să fim în miezul evenimentelor. Mai degrabă ne-am supune multor ore de muncă grea decât să îndurăm durerea așteptării în nemișcare a ceva ce ne depășește puterea de control; ceva al cărui timp de sosire nu ne este cunoscut. Dar trebuie să așteptăm; așa că așteptăm

și așteptăm și așteptăm – și nimic nu se întâmplă (sau, mai degrabă, nimic din ceea ce putem percepe noi, cu vederea noastră spirituală nerafinată), așa că obosim să așteptăm și să ne rugăm. Ne simțim mai bine „lucrând pentru Dumnezeu”, așa că ne afundăm din nou în activitățile zilnice. Totuși, Duhul Sfânt este dat doar celor care așteaptă, celor care-și deschid zi de zi inima către Dumnezeu și către Cuvântul Lui în rugăciune, celor care investesc ore în șir în ceea ce pare o pură risipă de vreme pentru mințile noastre orientate spre producție.

Citim în *Faptele Sfinților Apostoli* 1:4: „Și cu ei petrecând, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte făgăduința Tatălui, pe care (a zis El) ați auzit-o de la Mine...” Nu părăsiți Ierusalimul. Din nou, rezistați impulsului de a vă ridica și a face ceva înainte de a fi eliberați de nevoia de a acționa; de impulsul de a vorbi cu ceilalți despre ceva ce nu ați trăit încă. Odată ce Duhul Sfânt va veni, „veți aduce mărturie pentru Mine în Ierusalim... până la sfârșitul veacurilor”. Dar nu mai devreme, căci atunci veți fi martori mincinoși – sau, în cel mai bun caz, veți insista să convingeți, dar nu veți fi apostoli. Cei care insistă sunt oameni nesiguri pe

ei, care se forțează să-i convingă pe ceilalți, astfel încât ei înșiși să devină mai puțin nesiguri.

Iisus a spus: „Veți primi putere...” A *primi* este un cuvânt precis. Iisus nu se așteaptă ca noi să producem puterea, pentru că acest tip de putere nu poate fi produsă, oricât ne-am strădui. Poate fi doar primită. Îmi amintesc aici de o fată care a spus: „Am participat la zeci de seminarii de la care am cules cel puțin 100 de idei frumoase. Ce îmi trebuie acum nu mai sunt alte idei frumoase, am nevoie de *putere* pentru a pune în practică măcar una dintre acele idei!” Acesta este motivul pentru care o retragere nu este un seminar: nu sunt prelegeri, nu sunt discuții de grup, ci doar multă liniște și rugăciune și abandonare în fața lui Dumnezeu.

Ce să faci, concret: atitudinea

Pentru rugăciunea de mâine dimineață și, dacă vreți, pentru toate rugăciunile zilei de mâine, vreau să vă recomand o atitudine și un mod de punere în practică. Atitudinea este una de mare așteptare. Sfântul Ioan al Crucii spune că o persoană primește de la Dumnezeu atât cât așteaptă de la Dumnezeu.

Dacă aștepti puțin, în general vei primi puțin. Dacă aștepti mult, vei primi mult. Ai nevoie de un miracol al grației divine în viața ta? Atunci trebuie să te aștepti ca miracolul să aibă loc. De câte miracole ai avut parte în viața ta? De niciunul măcar? Asta e doar pentru că nu ai așteptat vreunul. Dumnezeu nu te dezamăgește niciodată dacă ai așteptări mari de la El; te poate face să aștepti sau îți poate oferi totul deodată; sau poate veni brusc și neașteptat la tine, ca un „hoț în noapte”, ca să folosim expresia lui Iisus. Dar cu siguranță va veni, dacă tu te aștepti să vină.

Cineva a spus cu adevărat că păcatul împotriva Duhului Sfânt este să nu mai crezi că poate schimba lumea; să nu mai cred că mă poate schimba pe mine. Acesta este un tipar mai periculos decât al ateului care spune că „Dumnezeu nu există”, pentru că cel care se îndoiește de Duhul Sfânt, dar spune că totuși crede în Dumnezeu, se aruncă orbește într-un ateism practic pe care cu greu îl conștientizează. El spune: „Dumnezeu nu mă mai poate schimba. Nu are dorința și puterea să mă transforme și să mă ridice din morți. Știu asta, pentru că am încercat totul. Am participat la atâtea retrageri, m-am rugat cu înfocare, am avut atâtea bunăvoință – dar

nimic nu s-a întâmplat, chiar nimic”. Dumnezeuul acestui om este, pentru toate scopurile practice, un Dumnezeu mort – nu Dumnezeuul care, ridicându-l pe Iisus din morți, ne-a demonstrat tuturor că nimic nu este imposibil pentru El. Sau, ca să folosesc expresia minunată a Sfântului Pavel care vorbește despre Avraam în Epistolele către Romani 4, El este Dumnezeuul în care Avraam și-a pus încrederea, „Dumnezeul care învie morții și care invocă lucruri care nu există ca și cum ele ar exista deja. Când speranța părea lipsită de speranță, credința lui Avraam era că El va deveni *părintele multor neamuri*, așa cum îi fusese spus: «Aceasta va fi moștenirea ta.» Fără să-i slăbească credința, și-a contemplat corpul, care era ca și mort (căci avea peste 100 de ani), și pântecul sterp al Sarei, și niciodată nu s-a îndoit de promisiunea lui Dumnezeu, ci rezistând în credința lui, L-a cinstit pe Dumnezeu, cu ferma convingere că El are puterea de a îndeplini ce a promis”.

Ce să faci, concret: punerea în practică

Vă recomand să citiți asiduu din *Luca 11:1-13*. Citiți iar și iar și întrebați-vă: care e răspunsul meu

la vorbele lui Iisus: „Cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da Duh Sfânt celor care îl cer de la El”?

Așteptați până simțiți suficientă încredere în cuvintele lui Iisus pentru a cere Duh Sfânt cu încredere deplină. Și apoi cereți! Cereți în mod repetat, cereți serios, cereți tot mai mult, cereți fără sfială, ca acel om care bate noaptea la ușa prietenului și nu acceptă să fie refuzat. Sunt unele lucruri pe care i le putem cere lui Dumnezeu cu o singură mențiune, „dacă aceasta este voia Ta”. Aici nu e necesară mențiunea aceasta. E clar că e voia lui Dumnezeu, e *promisiunea* Lui clară să vă ofere Duhul Sfânt. Ceea ce lipsește nu e dorința Lui de a vi-l oferi, ci a) *credința voastră că El vrea să vi-l ofere* și b) *cererile voastre constante*.

Așa că nu ezitați să investiți mult timp în a cere Duh Sfânt și faceți asta neobosit. Rugați-vă astfel: „Dă-ne Duhul lui Hristos, Doamne, căci fiii tăi suntem”. Sau: „Pogoară-te, Duh Sfânt, pogoară-te, Duh Sfânt!” Orice solicitare e bună: doar roștiți cuvintele fără grabă, cu atenție, cu seriozitate. Repetați de sute de ori, de mii de ori, de zeci de mii de ori.

Sau cereți fără vorbe. Doar ridicați privirea spre cer sau spre altar în liniște, implorând. Dacă sunteți singuri în camera voastră, luați în considerare să faceți asta nu doar din privire, ci cu întregul vostru corp - ridicați mâinile spre cer sau aplecați-vă constant spre podea.

S-ar putea ca aceasta să nu fie „meditație”. S-ar putea să nu vă provoace mari introspecții sau „iluminări”. Dar e *rugăciune*. Și Duhul Sfânt este oferit ca răspuns la *rugăciunea* sinceră, nu ca răspuns la meditația inteligent chibzuită. Rugați-vă nu doar pentru voi, ci pentru noi toți - pentru întregul grup. Nu spuneți „Dă-mi!”, ci ”Dă-ne!”

Și dacă vreți ca rugăciunea să atingă un maximum de putere și intensitate, faceți ce au făcut apostolii în așteptarea Duhului dinaintea Rusaliilor – rugați-vă cu Maria. Sfinții ne asigură că nu se știe ca vreodată să fi căutat cineva mijlocirea Fecioarei Maria sau să se fi refugiat în protecția ei și să fi rămas fără ajutor. Puteți face ca această experiență a sfinților să fie și a voastră dacă veți cere ajutor Fecioarei Maria pentru toate nevoile voastre. Veți ști că ea răspunde rugăciunilor pline de ardoare pentru că ați trăit acest lucru și l-ați experimentat

direct. Dedicăți această retragere Mariei, Mama lui Iisus. Căutați binecuvântarea ei și dedicați-vă ei. Veți vedea marea diferență.

În final, iată câțiva psalmi care v-ar putea ajuta să puneți mâine în cuvinte rugăciunea de coborâre a Sfântului Duh: *Psalmul 4*: Doar lumina feței Tale ne poate aduce fericirea. *Psalmul 6*: Și tu, Doamne, până când? *Psalmul 12*: Cât îți vei mai ascunde fața Ta? *Psalmul 15*: Fericirea mea numai în Tine zace. *Psalmul 23* (a doua jumătate): Lăsați-L să intre pe El, regele izbândeii! *Psalmul 26*: Asta cer eu de la Domnul. După asta tânjesc. După un lucru tânjesc - să trăiesc în casa Domnului. Chipul tău, Doamne, îl caut. *Psalmul 32*: Sufletul nostru așteaptă pe Domnul. În El gădesc inimile noastre bucurie. *Psalmul 37*: Doamne, Tu știi toate dorințele mele și suspinul meu nu îți e ascuns. *Psalmul 41*: Sufletul meu e însetat de Dumnezeu. Lacrimile mele au devenit pâinea mea, ziua și noaptea. *Psalmul 42*: De ce ești întristat? Încrede-te în Dumnezeu. *Psalmul 62*: Corpul meu se usucă fără Tine ca pământul uscat și neumbat și fără apă. Pe Tine Te caut întreaga noapte. *Psalmul 120*: Sufletul meu tânjește după Domnul mai mult decât străjerul venirea zorilor. *Psalmul*

136: Lângă râurile Babilonului am râs și am plâns amintindu-ne Sionul.

Să insistați asupra unora dintre aceste versete din psalmi și să vă revărsați inimile înspre Dumnezeu chiar cu cuvintele pe care Dumnezeu însuși ni le-a dat pentru a ne adresa Lui. Ele au puterea de a vă da credința pentru a obține ceea ce cereți voi.